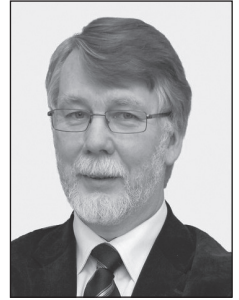

Huhupuhetta vai uutisfaktaa siirtolaisuudesta

Ismo Söderling

Siirtolaisuuteen valitettavan usein liittyy leimaaminen, vierastaminen tai jopa syrjiminä. Tämä kuuluu ihmisen luonteeseen – minua fiksumpi voisi sanoa, että ”sitä on geeneissä”. Reviirijattelussa emme juurikaan poikkea muista eläimistä. Siinä missä koira nostelee jalkaansa ja merkkää reviiriä, siinä me ihmiset laittelemme rajapaaluja ja ilmoitamme rinta rottingilla olevamme kukkulan kuninkaita. Näin on ollut läpi ihmiskunnan historian. Hämäläisiä pidetään hitaina, karjalaisia vilkkaina ja länsisuomalaisia jäyhinä. Kun piispa Henrik rantautui Suomeen, kerrotaan hänen saaneen Lallin kirveestä kuolettavan tällin. Köyliön kunta oli niin innostunut asiasta, että vielä tänäänkin kunnan vaakunassa on kirves. Toivottavasti Joensuussa tulevat sukupolvet eivät innostu ehdottamaan pesimailaa vaakunaan, sen verran nolottaa vieläkin pakolaisten ja maahanmuuttajien saama kohtelu Itä-Suomessa takavuosina.

Myös Suomesta muuttaneet ovat kantaneet leimaa, jota heille on tarjottu uusissa kotimaissaan. Yhdysvalloissa suomalaiset tunnettiin sata vuotta sitten poliittisesta aktiivisuudestaan – he saivat joskus jopa poliittisen häirikön maineen. Jälkipolvet saivat aika lailla viljellä maata ja kaataa puuta, ennen kuin isiensä maine tuli hiellä kuitattua. Toisaalta selitys suomalaisten poliittiselle aktiivisuudelle on täysin ymmärrettävä: Amerikan kuume iski Suomeen muita maita myöhemmin, ja vapaita työpaikkoja löytyi lähinnä kaivoksista ja rankoilta metsätyömailta. Suomalaiset olivat hyvin koulutettuja, mutta kielitaidottomia. Pannan pohjimmaisten oloja on tulkittu ns. painekattilateorialla: kun aikansa piinataan, paine kasvaa ja pannu pokahtaa. Käytännössä tämä näkyi lakkoina ja poliittisena kirjoitteluna amerikansuomalaisissa lehdissä.

Ruotsissa suomalaiset olivat pitkään ”En finne igen” –porukkaa. Slussenin sisseissä oli paljon rai-

teiltaan suistuneita sotaveteraaneja, jotka 1950-luvulta alkaen ”valtasivat” Tukholmaa. Suomalaisista säpinää riitti niin paljon, että välillä ruotsalaisten kuppi kääntyi nurin. Vasta 1960- ja 1970-luvulla tulleet suuret muuttoaallot toivat suomalaiset ja ruotsalaiset paremmin yhteen. Toimeen on tultukin nyt niin hyvin, että ruotsinsuomalaiset ovat erinomaisella tavalla integroituneet ruotsalaiseen yhteiskuntaan - tähän ilmenee tutkimuksemme Kristina Björklundin mainiosta tutkimuksesta ”Suomalainen, ruotsalainen vai ruotsinsuomalainen? Ruotsissa asuvat suomalaiset 2000-luvulla”.

Toisaalta ulkosuomalaisia on joskus syyttä suotta pidetty etnisenä ryhmänä epäluotettavana tai jopa yhteiskunnalle vaarallisena. Tällaista kovaa kohtelua saivat Pohjois-Norjassa asuvat kveenit kokea vielä jokunen vuosikymmen sitten. Eräs sikäläinen vaikuttaja kertoi juuri instituutissa käydessään, että vieraillessaan Helsingissä nuorena opiskelijana 1960-luvulla, hän joutui Norjaan palatessaan turvallisuuspoliisin kuulusteluun. Suomea pidettiin Neuvostoliiton liittolaisena, ja tästä saivat pari sataa vuotta Norjassa asuneet suomalaiset kantaa turhaan syntisäkkiä.

Entäpä tämän päivän Suomi? Maassamme asuu ja elää n. 250 000 siirtolaisena pidettävää henkilöä. Täällä puhutaan noin 150 kieltä, suomea eniten. Olemme koettaneet kovasti ymmärtää ja tukea virallisella tasolla tulijoiden kotouttamista. Uusinta uutta on 13.5.2013 aloitetut venäjänkieliset uutislähetyskset YLE:n kanavilla. Asialla on tärkeä tiedotuksellinen, mutta myös symbolinen merkitys täällä asuville venäjänkielisille maahanmuuttajille. Suomen valtio ja viranomaiset pystyvät tarjoamaan tarvittaessa reaaliajassa omaa tietoaan asioissa, joissa suomalainen näkökulma on tarpeellinen. Ehkäpä lasten huoltajuuteen liittyvät asiat olisivat eden-

neet venäläisten kanssa jämäkämmin, jos informaatio Suomesta Venäjälle olisi mennyt YLE:n eikä päivystävän suomalaisen dosentin kautta.

Perheemme saa nauttia kaapelitelevision tuomasta ohjelmatarjonnasta. Tähän ns. normaaliin peruspakettiin kuuluu 12 kanavaa, joista suurin osa tarjoaa pelkkää hömpää. Minua kiinnostavat sängen vähän ns. tosi-tv -ohjelmat, joissa katsotaan, kuka pisimpään jaksaa istua kusiaispesän päällä ilman v-alkuista sanaa. Ilmielin olisinkin valmis esittämään toimilupien perumista parilta kolmelta hömppäkanavalta. Sen sijaan näkisin mielelläni maahanmuuttajakanaavan, jossa kullakin maahanmuuttajaryhmällä olisi omaa toimitusaikaa suunnitteen sen mukaan, paljonko kyseiseen etniseen ryhmään kuuluu väkeä. Tällaisen kanavan teko ei tarvitse välttämättä miljoonabudjetteja. Jos Raision tai Närpiön kaupungeilla (esimerkiksi) on omat alueel-

liset kaapelikanavansa, niin eipä uskoisi vastaavan laittaminen valtakunnalliselle tasolle ihmeitä maksavan.

Mikähän on esimerkiksi täällä asuvien virolaisten, somalien tai afgaanien elämää koskeva päivän skruppi (merkittävä uutinen)? Jään odottamaan Finnetno-kanavaa. Ruotsissa on Sisu-radio ja Pohjois-Amerikan suomalaisilla Carl Pellonpaan rakastettu suomenkielinen TV-ohjelma Michiganissa. Näillä kanavilla on ollut tärkeä merkitys paikallisille ulkosuomalaisille. Ne ovat edistäneet ja nopeuttaneet muuttajien kotoutumista uuteen kotimaahan, toisaalta kanavat ovat antaneet samalla muuttajille tukea heidän identiteettinsä ja juurensa säilyttämisessä. Jatkossa pesismaille toivottavasti on tarvetta vain pesiskentällä, ja painekattilan paineet vapautetaan Suomessakin mieluummin TV-studiossa kuin lähiöissä Ruotsin tapaan.

Talking about immigration: hot air versus fact-based news

It is regrettable that immigration so often goes hand in hand with people being labeled, named, shunned, and even directly discriminated against. It's all part of human nature, and someone smarter than me might say that "it's in our genes". A hundred years ago in America Finnish immigrants became famous for their political activism – and occasionally, infamous in the eyes of those who saw them as political troublemakers. The Finns' activism was entirely understandable: Finland had succumbed to the "American fever" later than other countries, and by the time they arrived most of the jobs still available were in demanding industries like mining and logging. The Finns were well educated but were lacking in English-language skills. Their experience of being bottom-of-the-barrel material has been likened to the so-called pressure cooker theory: after a sustained period of suffering, the pressure builds gradually and finally explodes. In practice, the pressure manifested as strikes and political writings published in Finnish-American newspapers.

What about today's Finland? We are now home to approximately 250,000 people who are classified as immigrants. A total of 150 languages are spoken in Finland today. Officially, we have made great ef-

forts to understand and support the integration of new immigrants. Among the latest of these are the Russian-language TV newscasts on YLE that were begun on March 13, 2013. For our Russian-speaking immigrants the newscasts are important not just for informational but also for symbolic reasons. Now, whenever the need arises, the Finnish Government and its officials have a vehicle for disseminating necessary information in real time, particularly in cases where providing a Finnish point of view is essential. I would like to see the creation of a channel by and for immigrants, with a dedicated time slot for each immigrant group, the length of which would be roughly proportionate to the size of each ethnic group. I will sit back and wait for such a channel (how about "Finnetno"?). Sweden has Sisu-radio, and North American Finns in Michigan have Carl Pellonpaa's beloved Finnish-language TV show. Stations and channels like this can be very meaningful for expatriate Finns: not only do they promote and hasten new immigrants' integration into their new country, they also serve as a support mechanism to help immigrants retain their identity and stay in touch with their roots. I believe that the same will be true for those who have made Finland their new home.